

ת"פ 21851/03 - מדינת ישראל נגד י ב

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 16-03-2018 מדינת ישראל נ' (בעציר)

בפני כב' השופט יריב נבון

20 אפריל 2016

המאשימה

מדינת ישראל

נגד

הנאשם

יב (עציר)

nocchim:

מטעם המאשימה: עו"ד נוח רחאל

מטעם הנאשם: הובא באמצעות שב"ס וב"כ עו"ד איתן פרגון

החלטה

ההליכים בבית המשפט:

1. בתאריך 10.3.2016 הוגש נגד הנאשם כתב אישום, המיחס לו עבירות שעוניין איומים; החזקת סכין שלא למטרה כשרה והיזק לרכוש בمزיד. بد בבד הוגשה בעניינו של הנאשם בקשה למעצרו עד תום ההליכים. במסגרת הלכי המעצר, התקבלה ביום 17.3.2016 חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו של הנאשם, ערוכה על ידי ד"ר ט. זלוזין מהמרכז הרפואי לבראות הנפש "מצור" (להלן: "חוות הדעת"), לפיה הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין וסביר להניח כי היה שרוי במצב פסיכוטי בעת ביצוע העבירות, ולכן לא היה בר עונשין.

2. בישיבה שהתקיימה בתאריך 20.3.2016, ומחר והצדדים לא הגיעו להסכמה באשר להשלכות חוות הדעת בנוגע להמשך ההליכים בתיק, טענה המאשימה כי לנוכח אי כשירותו הדינונית של הנאשם יש להורות על הפסקת ההליכים בתיק ומתן צו אשפוז לתקופה מקסימלית של 5 שנים. הסגנור טען כי על אף האמור בחוות הדעת, לנאשם הזכות לדרוש בירור התיק לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי (להלן: "חсад" פ"), ובמידה ובית המשפט יקבע כי הנאשם ביצע את העבירות עליו לצחותו, מכוח הסיג הקבוע בסעיף 34 ח' לחוק העונשין. בהחלטתי מיום 23.3.2016, נעתרתי לבקשת הסגנור לבירור האשמה, מכוח הוראת סעיף 170 לחсад"פ.

.3. בפתח הישיבה שהתקיימה בתאריך 27.3.2016, הציגו הצדדים הסדר דין אשר יתר את הצורך בבירור האשמה ושמיעת עדים, כאמור. במסגרת הסדר דין זה תוקן כתוב האישום, כך שהוראת החיקוק הנוגעת להחזקת הסכין נמחקה, וכן תוקנו עובdotio בהתאם. לנוכח האמור, חזרה המאשימה על עמדתה לפיה לנוכח חוות הדעת יש להפסיק את ההליכים ולהורות על אשפוזו של הנאשם לתקופה מקסימלית של 3 שנים, בהתאם לעבירה החמורה ביותר בכתב האישום המתוקן. הסגנור צהר אף הוא על עמדתו לפיה יש להורות על זיכוי הנאשם מכוח הסיג הקבוע בסעיף 34 ח' לחוק העונשין, לאחר שנקבע כי הוא ביצع את מעשה העבירה. באשר למשך האשפוז הדרוש במרקחה זה טען הסגנור כי העונש לצידה של הוראת החיקוק החמורה ביותר הינה הרף העליון, ועל בית המשפט לקצוב תקופה לפי רמת העונשה הנהוגה, ובהתיחס בנסיבות המקרה.

.4. בהערת אגב אצין כי מפרוטוקול הדיון האמור עולה כי נרשמה הودאת הנאשם במიוחס לו בכתב האישום המתוקן. הודהה זו, אכן נמסרה מפי הנאשם, אשר נקט גישה אקטיבית למדוי במהלך הדיונים בעניינו, הביע עמדתו לפיה אין די ראיות נגדו, عمדה בנוגע למשך האשפוז הדרוש, ואף הודה בכתב האישום לאחר תיקונו. לנוכח גישתו האקטיבית של הנאשם, כאמור, סברתי כי יש לרשום את דבריו אף בהקשר זה, על אף שהודאת נאשם סותרת, לכאורה, את חוות הדעת לפיה הוא אינו כשיר דין-המשפט, ולכן לא ניתן לקבל הודהתו. על אף רישום הודאת הנאשם, לא התקיים בכך כל דיון באשר לשאלת האם הנאשם ביצע או לא ביצע את העבירות המียวחות לו, והוא כלל לא הורשע בעקבות הודהתו.

דין והכרעה :

.5. המסגרת הנורמטטיבית:

סעיף 34 ח' לחוק העונשין, המענן את הגנת אי השפויות קובע :

" לא ישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלת שפוגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכללי, היה חסר יכולת של ממש -

(1) להבין את אשר הוא עשה או את הפסול שבמעשה; או

(2) להימנע מעשיית המעשה".

סעיף 170 לחס"פ קובע בעניינו של הנאשם שאינו מסוגל לעמוד לדין כך:

(א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6 (א) לחוק לטיפול בחולי נפש, התשט"ז-1955, או לפי סעיף 19(ב)(1) לחוק הסעד (טיפול במפגרים), התשכ"ט-1969, שנאים אינם מסוגל לעמוד בדיון, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם ביקש הסגנור לברר את אשמו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשי הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם - שלא מחייבתו היוטו חוליה נפש לאו-בר-עונשין - יזכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשותו הוא להפסיקם גם לפני תום בירור האשמה. "

לצ"ט כי סעיף 9(א) לחוק לטיפול בחולי נפש, התשט"ו-1955 הינו סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן: "**חוק לטיפול בחולי נפש**").

6. סעיף 15 לחוק טיפול בחולי נפש, אף מסדיר את הדיון החל בנושא קביעת דרכי טיפול במצב בו הנאשם אינו قادر לעמוד לדין או חוסה תחת הגנת אי השפויות:

(א) הוועמד נאשם לדין פלילי ובית המשפט סבור, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבוצלי הדיון ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחייבתו היוטו חוליה, רשאי בית המשפט לצוות שהנאשם יאושפז בביתחולים או יקבל טיפול רפואי; החלטת בית המשפט לברר את אשמתו של הנאשם לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, יהיה הצו שנייתן כאמור בר-תוקף עד תום הבירור, ומשתם או נפקד הבירור והנאשם לא זוכה - יחליט בית המשפט בשאלת האשפוז או הטיפול הרפואי.

(א1) לא ניתן בית משפט צו לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן נוכח כי יש ראיות לכואורה כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שבו הואשם בכתב האישום או שעשה מעשה עבירה אחר המבוסס על אותן עובדות או על עובדות דומות לעובדות בכתב האישום.

...

(ד1) (1) בית משפט לא יקבע בצו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) את תקופת האשפוז או הטיפול הרפואי, ואולם יורה בצו על תקופת האשפוז או הטיפול הרפואי המרבית לפי הוראות פסקאות (2) ו-(3) (להלן - **תקופת האשפוז או הטיפול הרפואי**).

(2) תקופת האשפוז או הטיפול הרפואי לא תעלה על תקופת המאסר המרבית; לעניין זה, "**תקופת המאסר המרבית**" -

(א) **תקופת המאסר הקבועה בחוק לעבירה** כאמור בסעיף קטן (א1) או (ב), לפי העניין;

(ב) **כמו עבירות כאמור בפסקת משנה (א)** - **תקופת המאסר הארוכה ביותר** בין תקופות המאסר הקבועות בחוק **לאוthon עבירות**;

(3) **תקופת האשפוז או הטיפול הרפואי** מתיונה מתחילה האשפוז או מתחילה הטיפול הרפואי על פי צו בית משפט, לפי העניין; בית המשפט רשאי לקבוע כי **תקופות אשפוז לפי סעיף 16**

יובאו במנין התקופה האמורה. "

8. צוין כי סעיפים 15(א1), 15(ד1), (ד15) ו - 21 א הוספו לחוק טיפול בחולי נפש במסגרת תיקון 21/6/15 (ס"ח 2486 מיום 14/12/21) ונכנסו לתוקף אך ביום 21/12/14.

7. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, עינתי באסמכתאות אליו הפנו ובאסמכתאות נוספות נספנות מהעת האחידנה, סבורני כי הדיון במקורה זה עם המאשימה וכי יש להורות על הפסקת ההליכים בתיק מבלי להורות על זיכוי הנאשם, וזאת מהטעמים שיפורטו להלן.

8. ראשית, הוראות הדיון הרלוונטיות לעניינו, כמפורט לעיל, אין אפשרות זיכוי הנאשם מחמת אי שפויות במצב שבו אף אינו כשיר לעמוד לדין במועד משפטו. הכלל הקבוע בסעיף 170 לחס"פ הוא כי מקום שבו קבוע בית המשפט כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין (זהינו אי כישורות דינית), ועל כך אין מחלוקת בין הצדדים - יפסיקו ההליכים נגדו. עוד נקבע בסעיף זה כי נתונה בידי הסגנון הזכות לבקש את בירור אשמתו של הנאשם.

9. אלא שאף אם ביקש הסגנון שלא להפסיק את ההליכים ולברר את אשמת הנאשם, כפי שakan דרש קודם תוקן כתב האישום, הרי בית המשפט אינו רשאי לזכות את הנאשם אלא רק לאחר שימצא כי הנאשם לא ביצע את העבירה או שאינו אשם, אך לא מחמת היותו חולה נפש. כמובן, בית המשפט אינו יכול להרשות או לזכות את הנאשם מחמת אי שפויות, אף אם הדבר נקבע בחווות הדעת הפסיכיאטרית. בית המשפט רשאי לזכותו של עילה אחרת שaina אי שפויות, או להפסיק את ההליכים.

10. תנאי לזכותו של הנאשם מחמת אי שפויות מהותית הוא שעשה את מעשה העבירה. עצם קיומה של חוות דעת פסיכיאטרית בה נקבע כי בעת ביצוע העבירה היה במצב פסיכוטי אין בה די כדי לזכותו מאחר ולא ניתן לקבוע, מכוכה של חוות הדעת בלבד, שה הנאשם ביצע את מעשה העבירה, תנאי הכרחי כאמור לזכותו. על מנת שבית המשפט ימצא כי הנאשם אכן עשה את המעשה המוחוס לו, נדרש כי אשמתו של הנאשם תבורר. בשל כך, המחוקק התווה דרך משפטית שאינה קרוכה בבירור האשמה, היא דרך הפסקת ההליכים.

11. ההקביעה הנוספת בחוות הדעת לפיה הנאשם אף אינו כשיר לעמוד לדין מהויה מחסום דין בلتוי עבר בניסיבות העניין. שהרי משמעות הדבר הינה כי לא ניתן לקיים כל הליך דין עניינו של הנאשם, הוא אינו יכול לשיער לסגנו או אף לא ניתן לקבל עמדתו באשר לכך ההגנה או לטענות אחרות הנבעות מכתב האישום ומהומר הראיות, וזאת שלא ניתן יהא לקבל עמדתו באשר לעצם ביצועה של העבירה המוחסת לו בכתב אישום המתוקן. במצב זה בו הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין והוא אינו מסוגל להביע את רצונו ועמדתו באופן חופשי בדבר אופן ניהול הגנתו, ידרשו הצדדים, ואף בית המשפט, בעל כורחם ושלאל לצורך, להניח הנחות בדבר רצונו המשוער של הנאשם, חולה הנפש.

12. בהקשר זה נפסק לאחרונה בע"פ 20663-04-15 **מדינת ישראל נ' לוי אשבי** וע"פ 15-03-2015-49462 מחלוקת (שני ערעורים שאוחדו, העוסקים בשאלת הזהה לשאלת שלפנינו) כך:

" משנקבע שהנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, אל לו לבית המשפט להיכנס בשעריו של ההליך, שאחרת ימצא הנאשם, בסופו של יום, עומד לדין, וזאת חרף אי כשירותו לכך בשל מחלה نفس".

במצב דברים זה אין זה הוגן ומוסרי כלפי הנאשם לבורר דיןנו וספק אם אפשרי באופן מעשי. הנאשם יכולת להבין את ההליך המשפטי ולכן אינו יכול למסור הסכמה מדעת להצהרה לפיה ביצע את מעשה העבירה, אם תשמע מטעם ההגנה (הודאת הנאשם בכתב האישום המתוקן במקרה נרשותה, כאמור, אך לנוכח מעורבותו של הנאשם בהליך וכי שkeep את שהתרחש בדיון, ולא לצורך החקירה בשאלת ביצוע העבירות). פנים לעניינו דברי כב' השופט דנציגר בע"פ 7924/07 - **פלוני נ' מדינת ישראל**, (05/2008):

"הנה כי כן, על פי הוראותיהם של חוק הסעד ושל החס"פ, טרם פתיחת ההליך הפלילי בעניינו של הנאשם הסובל מפיגור שכלי, על בית המשפט לבחון האם אוטו הנאשם הינו בעל כשירות לעמוד לדין אם לאו [ראו גם משה שלגי וצבי כהן סדר הדין הפלילי 216-217 (מהדורה שנייה, 2000)]. ההגיון בבחינת כשירותו הדינית של הנאשם כזה נובע מחוסר הצדק ואף חוסר התועלת שבניהול הלילכים פליליים כנגד מי שאינו מסוגל להבינים, אף ברמה הבסיסית ביותר [ראו רע"פ 2111/93 אבנרי נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(5), 133]..."

13. הפסקת הלילכים בשלב זה, בנגד לזכוי מחמת אי שפויות, מאפשר לנאים וסגורו בעתיד, עת ישטרך מצבו ויסקבע כי הוא כשיר לעמוד לדין, לחזור משפטו ולעמוד על זכותו לניהל הגנתו לפי הבנותו, תוך שיתוף פעולה מלא בין סגورو או לחילופין אף להודות באשמה, כפי שעשה בפני. מכאן סבורני כי הוראת החוק הרלוונטי לעניינו הינה סעיף 170 לחס"פ, המסדירה הפסקת הלילכים במצב בו הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין, בשעה שבו הוא אשם כתנאי לתחולת סעיף 34 ח' לחוק העונשין אפשרי, רק אם ישוב הנאשם והוא כשיר לעמוד לדין.

14. המשקנה העולה מכל האמור היא כי במקרים מסוימים אין לומר את אשמו של הנאשם כשיר לעמוד לדין, ובוודאי שאין לו זכות מחמת אי שפויות, כטענת סגورو. בידי הסגורו לעמוד על זכותו של הנאשם לומר את אשמתו הלאם. יחד עם זאת, בכל הנוגע לנאים שאינו כשיר לעמוד לדין ואין לו מסוגל לניהל כהילה את משפטו, דרך המלך היא הפסקת הלילכים.

15. מסקנה זו עולה בקנה אחד עם ע"פ 90/8078 פלוני נ' נ' מדינת ישראל (פורסם בנבון; להלן: "הלכת פלוני"), שבה עולתה שאלה זהה האם ניתן לקבוע כי הנאשם שנמצא בלתי שפי הן מהותית והן

דינית, הוא לאו בר עונשין לפי סעיף 34 ח' לחוק העונשין, או שرك ניתן להפסיק את ההליך כנגדו.
במקרה פלוני נפסק:

"לכן, במצב הדברים הרגיל, כאשר ההליך נפסק בעקבות אי מסוגלותו של הנאשם לעמוד לדין, ממילא לא מתבררת השאלה אם הנאשם פטור מאחריות פלילתית בשל מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירה. שאלת זו יכולה ותתברר אם וכאשר יוחודש ההליך כנגד הנאשם, לאחר שמצבו ישתפר והוא יהיה מסוגל לעמוד לדין. זאת, כאשר בהיעדר קשריות דינית של הנאשם לעמוד לדין, לא יהיה זה צדק ולא יהיה זהiesel להנעל הлик פלילי כנגד מי שאינו מסוגל להבין את מהותו של ההליך (השו ע"פ 7924/07 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 53 לפסק דין של השופט דנציגר ([פורסם ב公报], 8.5.2008)).

ובקיצור, במצב הדברים הרגיל, כאשר הлик פלילי מופסק בשל חוסר מסגולות של הנאשם לעמוד לדין, הפסקת ההליך מביאה מיניה וביה להפסקת בירור השאלה אם הנאשם היה חסר יכולת הבנה או יכולת בחירה על פי סעיף 34 לחוק העונשין...".

מכאן, שהנחה הבסיס המובלעת בטיעוניו של המערער, כביכול הוא נמצא גם לא אחראי למעשה לפי סעיף 34ח וגם לא מסוגל לעמוד לדין, אינה יכולה לעמוד. בפני בית המשפט עדמה אמונה חזות דעת פסיכיאטרית בה נאמר שה הנאשם לא היה אחראי למעשה בעת החטאה, אך לא נקבע על ידי בית המשפט כי הנאשם אכן לא היה אחראי למעשה, וזאת, לאחר שההליך הופסק. בדומה, בעניין ועקבין, כמווטט לעיל, נקבע כי השאלה אם הנאשם היה אחראי למעשה בעת מעשה תידון כאשר הנאשם יהיה מסוגל לעמוד לדין ככל שיחודשו ההליכים נגדו."

.16. מהלכת פלוני עולה בבירור הכלל לפיו אין לזכות הנאשם כשיר לעמוד לדין מחמת אי שפויות אלא במקרים נדירים וחיריגים, כגון כאשר "הדין המשפטי הגיע לקיצו וכל החומר הונח לפני בית המשפט". מכאן ברור כי אין לזכות הנאשם אי שפויות בשלב הראשון של המשפט, כאשר כל מה שמצו בפני בית המשפט הוא כתוב האישום המתוקן וחוזות הדעת הפסיכיאטרית הקובעת הן את אי כשרותו הדינית והן את אי כשרותו המהותית של הנאשם. כך הוא המקראה שלפני. על הלכת פלוני חוזר בית המשפט העליון בע"פ 3054/10 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם ב公报), שם הובהר כי אין מקום לזכויו הנאשם מחמת אי שפויות, אף כאשר הסתיימה פרשת התביעה, כל עוד לא הונח בפני בית המשפט המסדרrai הדריש לקביעה כי הנאשם אכן ביצע את העבירה.

.17. הסגנון הנכבד מבסס את טעنته לפיה יש לזכות את הנאשם על רע"פ 2675/13 מדינת ישראל נ' וחנן (ניתן ביום 03.02.2015) (להלן: "**פס"ד וחנן**"). סבורני כי אין בפס"ד וחנן כדי לשנות את ההלכה שנקבעה בעניין פלוני לפיה רק במקרים חריגים ונדירים, כאשר המשפט הגיע לסיוםו, יש להחיל על הנאשם כשיר לעמוד לדין, את הוראות סעיף 34ח' לחוק העונשין ולזכותו. בפס"ד וחנן לא רק

שהושלם הבירור העובדתי והמשפט הגיע לסיומו, אלא שאי הנסיבות הדינית עצמה לא נבנה עד תומה בשתי הערכאות, בטרם נדון העניין על ידי בית המשפט העליון. אצין כי ב - דנ"פ 1237/15 מדינת ישראל נ' וchnon, (15/07/2015), נקבע מפי כב' הנשיאה נאור כי:

"בעניינו, אני סבורה כי קיימת הצדקה עניינית לקיומו של דין נוסף. ההשלכות הרוחביות העתידיות של המקרה, משפטיות ומעשיות כאחד, מצומצמות יחסית ומוגבלות לקרים מסוימים (השו לדנ"א 6149/12 DexiaCredit Local נ' שפירה (3.1.2013) (להלן: עניין דקסייה). מדובר בשינוי סמנטי בעיקרו, פילוסופי כמעט, של אופן סיוג נאשם החוסה תחת סייג אי שפויות הדעת..." "וודגש - אין בכונתי לטעון, כי עברו נאשם הסובל מהליך הפלילי ובנסיבות הקיימת שבעניינו. אין להמעיט מהסתיגמה הנלוות להליך הפלילי ובנסיבות הקיימת עברו נאשם בסיווגו כ"זכאי". אולם, מבחינה מעשית אין לכך נפקות ממשמעותית, ודאי עברו המשיב בעניין זה, אשר מAMILIA זוכה מחמת הספק מביצוע המעשה עצמו ומAMILIA לא נתבע בעניינו צו אשפוז. כפי שאמרתי במקום אחר, "הלכה פסוקה וידועה היא כי הליך הדיון הנוסף לא נועד למתן פתרון לשאלות."

מכאן סבורני, כשם שהוחלט בת"פ (מחוזי חיפה) 15-05-1950 נ"י נ' א.פ ות"פ 15-03-1950 (שלום נצרת) מ"י נ' פארס עליימי, לא פורסם (31/3/15) ואף בפסקה נוספת נוספת מן העת האחרונה (ע"פ (מחוזי מרכז) 15-04-20663 מ"י נ' לויאשיל ואח', לא פורסם (18/10/15); ע"פ 15-08-29866 (מחוזי חיפה), לא פורסם (15/10/15) - (ביטול זיכוי בהסכם); ע"פ 15-05-14567 (מחוזי נצרת) מדינת ישראל נ' פרץ (להלן: "uneiן פרץ"), כי הלכת וחנון אינה נותנת מענה לSTITואציה במסגרתה מובאתה בפני בית המשפט חוות דעת פסיקטורית כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין וכי מפאת מחלת נשך לא יכול היה להימנע מביצוע העבירה, שכן עסקין בשלב ראשון של ההליך המשפטי בו אף הצדדים מסכימים כי מן הדיון להורות על צו אשפוז בעניינו של הנאשם ואינם מבקשים בירור אשמתו.

18. תחולת הסייג הפוטר את הנאשם מאחריות פלילית בשל מצבו הנפשי, כפי שטען סגورو של הנאשם, הינה שאלה שעל בית המשפט להכריע בה, ולא ניתן להכריע בה על סמך חוות הדעת הפסיכטורית בלבד. בהקשר זה,מן הרואו להפנות לדבריו של כב' השופט עמית בהלכת פלוני, בפסקה 13 לפסק דין:

"הגינום של דברים, שכאשר הנאשם לא מסוגל לעמוד לדין, ההליך כנגדו מופסק ומAMILIA לא מתאפשר לבית המשפט לקבוע כי לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירה. ודוק: בית המשפט הוא הקובל אם הנאשם היה אחראי למעשיו, ولكن, לא סגי בחוות דעת פסיקטורית הקובעת כי הנאשם לא היה אחראי למעשיו, כמו במקרה שבפנינו. חוות דעת פסיקטורית לגבי מצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה היא אך ראייה אחת, מנין מספר ראיות המובאות בפני בית המשפט לצורך קביעת אחוריותו הפלילית של הנאשם בעת ביצוע העבירה. הן

ההגנה והן המאשרות לחקור את נתן חווות הדעת ולנסות לקעקע את מציאותה, אך חוות הדעת אינה ראייה קונקלוסיבית شيئاً別ת. הפסיק האחרון בשאלות העובדות-משפטיות הוא בית המשפט, ועליו לקבוע אם הנאשם עומד בתנאי הפטור של סעיף 34 לחוק העונשין, באשר הגדרת אי השפויות היא משפטית ולא רפואי, ומחלת נפש מבון הרפואו-פסיכיאטרי של המילה, אינה בהכרח מחלת נפש המקינה סיג' לאחריות הפלילית. לכן, ההכרעה בשאלת אם הנאשם נושא באחריות פלילית אם לאו מסורה היא לבית המשפט ולא לאנשי "בריאות-הנפש"

19. בעניין פרץ (בפסקה 22 לפסק דיןה של כב' השופט א' הלמן), נאמרו בהקשר זה אף הדברים הבאים:

"אבקש להוסיף בהקשר זה, כי ספק בעיני, האם מוסמכת ההגנה, לעטור בשם הנאשם לזכיון, על פי סעיף 34ח, בשל מצבו הנפשי, בנסיבות שבhaven נקבע כי הנאשם איננו כשיר לעמוד לדין.

סעיף 170 לחס"פ מאפשר לסגנור לבקש לברר את אשמו של הנאשם. בקשה כזו, יכולה רק להטיב את מצבו של הנאשם, שכן בית המשפט, המברר את ההליך, רשאי לזכות את הנאשם, אם שוכנע שאין הוא חב בפלילים שלא מחמת היומו חוליה נפש ולא בר עונשין. בכל מקרה אחר, עליו להפסיק את ההליך. קרי, הлик בירור צזה, שנעשה בעת שה הנאשם איננו כשיר לעמוד לדין, יכול להסתתרים רק בחיציו משנמצא כי לא הוכח במידה הנדרשת בפלילים כי ביצוע עבירה.

חוק לא מאפשר לסגנור לעטור לזכיון הנאשם מחמת מצבו הנפשי והסיבה לכך מובנת. קביעה כי הנאשם זכאי, מחמת היומו חוליה נפש, חוסמת את דרכו של הנאשם לבקש בעתיד, לכשיוטב מצבו, לברר את אשמו. דרישת הסגנוריה, בהיבט זה, מריעת את מצבו של הנאשם, אשר יאלץ "להסתתק" בזכיון מחמת אי שפויות".

20. בהתאם להוראות סעיף 15(א1) לחוק טיפול בחולי נפש על בית המשפט לקבוע קיומן של ראיותanca בטרם מתן הוראה בגין צו אשפוז או טיפול רפואי בעניינו של הנאשם מפה את היעדר כשירותו לעמוד לדין. בהסכמה הצדדים למתן צו אשפוז בעניינו של הנאשם לפניי ללא בירור אשמו, זה העותר להפסקת ההליכים וזה העותר לזכיון, ואף לנוכח ההסכם הדינמי לתיקון כתוב האישום, לרבות הودאת הנאשם במוחך לו בכתב האישום המתוקן כפי שנרשמה בפרוטוקול הדיון, יש משום הסכמה כללית לקיומן של ראיותanca לכאורה לצורך הוצאה צו זה כאמור בסעיף 15(א1) לחוק. הקביעה בגין קיומן של ראיותanca לכאורה עונה אמונה על דרישת המחוקק תיקון 8 לחוק טיפול בחולי נפש אך בוודאי אינה יכולה להיות תחליף לbiror אשמו של הנאשם, שם דרישה מידת ההוכחה הנהוגה במשפט הפלילי מעבר לכל ספק סביר.

.21. הוראת בית המשפט בגין הפסקת ההליכים ומתן צו לאשפוז הנאשם זמניות, במילוי נוכח הוראת תיקון 8 לחוק טיפול בחולי הנפש אשר הסדר אופן חידשו של ההליך והגביל משך תוקפו של צו זה. בכך אף נשמרה זכותו של הנאשם לדרש בירור אשמו עת תוסר המגבלה הקיימת בנוגע לכשיורתו הידיונית.

.22. לנוכח האמור בחוות הדעת לפיה הנאשם אינו מסוגל וכשר לעמוד לדין וכי אין מקום לבירר אשמו של הנאשם בשלב זה, **אני מורה על הפסקת ההליכים בתיק זה על פי הוראת סעיף 170(א) לחוק סדר הדין הפלילי, זאת מבלתי להורות על זיכוי של הנאשם בדיין.**

תקופת האשפוז:

.23. ב"כ הנאשם טען כי על בית המשפט לקצוב תקופה קצרה לצו האשפוז, בהתאם לרמת הענישה הנוהגה, שכן עסקין בעבירות שאין ברף חומרה גבוהה, ואם ההליך היה מתקיים כסדרו, סביר להניח כי לא היה מוטל על הנאשם מאסר בפועל כלל.

.24. הגם שאין סבור כי קטגורית יש לקבוע בכל מקרה כי יש לפסק תקופת האשפוז המקסימלית הקבועה בחוק בהתאם לעבירות השונות, אלא ניתן לשקל במקרים המתאים תקופה שונה בהתחשב בעיקרון הסבירות ובזכיותו של חוליה הנפש עליו יש להגן ביותר שעת, הרוי שלא מצאתי במקרה זה כי יש לקבוע תקופה קצרה מהעונש המקסימי (3 שנות מאסר).

.25. מתן צו האשפוז אינו בבחינת עונש אלא נועד על מנת להגן על הנאשם, על מנת לסייע לו במאבקו במחלת הנפש ממנו הוא סובל ועל מנת להגן על הסביבה (וראו את רע"פ 2060/97 וילנצ'יק נ' הפסיכיאטר המחויז, פ"ד נב (1) 697). אינטראסים אלו לא יכולים להיות מוגבלים בזמן וה הנאשם יסייע את אשפוזו כאשר ימצא שלא נשקפת ממנו מסוכנות לזרות.

.26. מתקשה אני למצוא את הקשר לו טוען הסגנון בין תקופת האשפוז לבין חומרת העבירות בהן מואשם הנאשם; יתכן מצב שבו עסקין בעבירות קלות ובכל זאת מצבו הנפשי של הנאשם יחייב אשפוז ארוך ואף מצבים בהם העבירות חמורות, לרבות עבירה של רצח (אשר לצידו מאסר עולם חובה), אשר יצדקן אך אשפוז לתקופה קצרה יותר, עד לשיפור במצבו של חוליה הנפש - הנאשם. קביעה אפרורית של תקופת האשפוז המירבית תתקנן בנסיבות מסוימות, אך סבורני כי ברוב המקרים יש להותר הכרעה זו בידי הגורמים המקבעים המוסמכים, לרבות הוועדה הפסיכיאטרית המתכנסת אחת ל- 6 חודשים ודינה בעניינו של חוליה הנפש המאושפז.

.27. מכך, אין מתחייבת המסקנה כי תיקון מס' 8 האמור הרע בהכרח את מצבו של חוליה הנפש ولكن תקופת האשפוז המרבית הקבועה בחוק הנה "גבול גירה" עלין בלבד. זהה התקופה החוקית המרבית

בנה ניתן להחזיק את החולה באשפוז פלילי. עם זאת ניתן לשחררו קודם לכן. הוועדה מוסמכת לפי סעיף 28(ב) להורות על שחרורו טרם התקופה המרבית, תוך שעלה לשקל לעניין זה, בין היתר, את סיכון" שיקומו, נסיבות העבירה בגיןה אושפז, עברו הפלילי והתקופה שהחלפה (סעיף 28(ב2) לחוק לטיפול בחולי נפש, לפי הסיפה לסעיף 28(ה) שחרור זה יכול להיות טרם חלוף התקופה המרבית). שיקולים אלו מכניםים ממד של מידתיות (ובוחינה של נתונים סובייקטיביים) לתקופה המרבית שנקבעה.

לא לモתר לצין, כי סוגיה זו העוסקת בפרשנות המילאים "**תקופת האשפוז או הטיפול המרבית לא עלתה על תקופת המאסר המרבית**", כאמור בסעיף 15 ד1 לחוק טיפול בחולי נפש, תליה ועומדת כיום בבית משפט העליון וממתינה להכרעת המדינה באשר לנחיצות תיקון חקיקה בעניין זה (ראה דברי כב' המשנה לנשיאה השופט א' רובינשטיין בע"פ 6365/15 **מדינת ישראל נ' רוני גולן** (מים 16.11.2015)). מאחר וטרם ניתנה הכרעת בית המשפט העליון בסוגיה זו, מן הראיו להימדד להוראות החוק ולקבוע כי תקופת האשפוז אף במקרה זהinea בהתאם לתקופה המירבית הקבועה לצד העבירה החמורה ביותר מבין העבירות המិוחסות לנואם בכתב האישום המתוקן, דהיינו עד 3 שנים מאסר.

סוף דבר: 29.

בהתאם להמלצת הדעת הפסיכיאטרית והאמור בסעיפים 15(א) ו - ד1 לחוק טיפול בחולי נפש, אני מורה על **הפסקת ההליכים** בעניינו של הנאשם. ניתן בזאת צו אשפוז בעניינו של הנאשם, אשר תוקפו לתקופה מרבית של שלוש שנים וזאת החל מיום אשפוזו.

הנואם יוחזר באמצעות שב"ס לבית החולים הפסיכיאטרי בו אושפז.

אני מורה על מינוי הסניגוריה הציבורית לייצוג הנאשם בפני הוועדות הפסיכיאטריות שיתקיימו בעניינו.

המציאות תעבור העתק החלטה זו לפסיכיאטר המחויז.

ניתנה והודעה היום י"ב ניסן תשע"ו,
20/04/2016 במעמד הנוכחים.
יריב נבול, שופט